

Грамотаба итоговай дьарык технологической каартата

Тизмэтэ: «Тыл эйгэтэ»

Тизмэтэ: «Тыл эйгэтэ»

Көрүнэ: Квест-оонньуу

Дьарыктанар оҕо: Бэлэмнэнии бөлөх

Сыала: Оскуолаба уерэнэ кириэхтээх оҕолор сурукка-бичиккэ билиилэрин, сатабылларын чинэтии.

Соруктара:

Үөрэтэр:

тылы дорҕоонно (бутэй, абабас, ньиригирдээх, ньиргирэ соух, хобуласпыт, бутэй), сүһүөххэ араарар, буукубаны билэн этэр, кылгас тыллары ааҕар, бэриллитбит хартыынанан схеманы тутуһан этии онорор сатабылларын чинэтии.

Сайыннарар:

санарар сананы, болҕомтону, толкуйдуур дьобуру сайыннары.

Иитэр:

Бэйэбэ эрэллээх буоларга, бэйэ-бэйэбэ эйэлээхтик сыһыаннаһан бииргэ үлэлиир сатабылга иитии.

Туттуллар матырыйааллар: Экран, ноутбук, вывескалар, остуоллар, олоппостор, фишка, доска, мел, восканан суруллубут листэр, фея бэлэбэ, аудио-колонка

Туумэх	Иитээчи	Оҕолор	Бириэмэтэ
Кириитэ	1. Оҕолор киирэллэр, төгүрүччү сизтиһэн тураллар «Үтүө күнүнэн!» Оҕолоор, бүгүн биһиэхэ ураты күн. Тоҕо диэтэххэ, элбэх ыалдыт кэлбит. Кинилэр эһиги оскуолаба төһө бэлэмнээххитин, билиигитин-көрүүгүтүн, бэрээдэкигин көрө кэллилэр. Кинилэргэ мичээргитин бэлэхтээн эрэ. Өссө биһигини биир ыалдыт күүтэр, экраны көрүөбүң эрэ». 2. Квест саҕаланыта. ТСО.	Оҕолор мичээрдииллэр, блиц-ыйытыыларга эппиэттииллэр.	3 мун

	<p>• «Фея»: «Үтүө күнүнэн, оҕолоор! Мин — сурук-бичик Феятабын. Эһиги оскуолаҕа уерэнэ киирэргэ бэлэмнит дуо? Сурук - бичик эйгэтигэр хайдах бэлэмнээххитин тургута кэлиим. Экранна 4 соруудахтаахпын, нүөмэргитин бэйэбит талан оноробут. Бэлэмнит дуо? Чэ, кытаатын, ситиһиини баҕарабын!»</p>		
	<p>3. Блиц-ыйытыгы (Өйү-санааны уһугуннарыы)</p> <p>• Иитээчи: «Квест-оонньуубутун саҕалыахпыт иннинэ өйбүтүн-санаабытын уһугуннарыахха. Болҕойон иһитин:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тыл туохтан турарый? • Дорҕоон диэн тугуй? • Онтон буукуба диэн? • Дорҕоон бэлиэтэ тугуй? • Бүтэй дорҕоон бэлиэтэ хайдаҕый? Онтон ньиргирдээх бүтэй дорҕоон бэлиэтэ? • Кылгас аһаҕас, уһун аһаҕас, дифтонг, хоһуласпыт бэлиэлэр хайдахтарый? • Бүтэй дорҕоон диэн хайдаҕый? • Аһаҕас дорҕоон диэн тугуй? • «Б» дорҕоон паарата? «Ж» паарата?» 	<p>(Дорҕоонтон, буукубаттан, сүһүөхтэн). (Дорҕоону истэбин, санарабын). (Буукубаны көрөбүн, суруйабын). (Фишка). (От күөх төгүрүк).</p> <p>(Тиис, уос, тыл көмөтүнэн үөскүүр). (Айахтан иннибэккэ тахсар).</p>	
<p>Сүрүн түһүмэх</p>	<p>Маладьыастар! Квест-оонньуубутун ааһарга бэлэм эбиһпит. Экраны көрүүххэйин эрэ. Сурук-бичик Феята 4 соруудаҕы хаалларбыт: «Дорҕоон», «Буукуба», «Сүһүөх уонна тыл», «Этии».</p> <p>1. «Дорҕоон» эйгэтэ. Бу категориялартан биир нүөмэри талыаххайын. (Оҕолор экрантан нүөмэр талан ылаллар)</p> <p>Сорудах: Экранна хартыына тахсар. — Оҕолоор, туох ойууламмытый? (Оскуола). Бу тылы дорҕооннорга араарыахха эрэ. Хас дорҕооннообуй? Хас буукубалааҕый? (тэннэ экранна ырытабыт)</p> <p>— Онтон бу атын хартыынаҕа туох ойууламмытый? («Үөрэнээчи»)</p> <p>— Оҕолоор, «Үөрэнээчи» диэн тылы фишканан бэлиэтээн ырытыахха. (Оҕолор толороллор). — Чэ эрэ, доскаҕа «Үөрэнээчи» диэн тылы суруйуохха.</p>	<p>Ыйытыыларга эппиэттэр, дорҕооннорго араараллар, буукубаны ааттыыллар, ааҕаллар, этии онороллор. Оҕолор экрантан нүөмэр талан ылаллар.</p>	<p>24 мун</p>

	(Хас биирдий оџо биирдиилээн буукубаны таһааран суруйар). (Аптаах музыка тыаһыыр) — Маладыастар, бастакы соруудаџы толордубут! Билигин иккис соруудахха барабыт.		
	2. «Буукуба» эйгэтэ. «Кистэммит буукуба» — Оџолоор, эһиги иннигитигэр кураанах лиистэр сыталлар. Итини бүтүннүү кырааскалаан, оччоџуна аптаах буукуба тахсыаџа. (Аптаах музыка тыаһыыр) — Маладыастар, иккис соруудаџы толордубут, аны үһүс соруудахха бардыбыт!	(Оџолор экрантан нүөмэр талан ылаллар) (Оџолор кырааскалыылар, буукубаны ааттыылар)	
	3. «Сүһүөх уонна тыл» станцията Оонһуу: — «Оџолоор, хас биирдиигит мантан биирдии сүһүөџү ылын. Ханнык сүһүөх түбэстэ? (Оџолор ааџаллар). Билигин музыка тыаһыыр кэмигэр эргиччи хаамаџыт, онтон музыка тохтоотоџуна, сүһүөхтэргитин холбоон, сөптөөх тылы таһаарар гына «пара» була охсоџут. Буллаххытына, холбоһон туран, тылгытын дорџоонноохтук ааџаџыт»	(Оџолор экрантан нүөмэр талан ылаллар) Суџуехтэри ыланнар ааџаллар, тыл таһаараллар.	
	4. «Этии эйгэтэ» Соруудах: Экранна сюжеттаах хартыына тахсар. — Хартыынаны көрөн, схеманы тутуһан этии оноруоххайын. — Этии хас тыллааџый? — Этии кэннэ туох бэлиэ туруордубут? (Точка). — Ыйыты кэннэ туох бэлиэ туруорабытый? (Ыйыты бэлиэтэ).	(Оџолор экрантан нүөмэр талан ылаллар) Схеманан этии толкуйдуулар. Точка, ыйыты бэлиэтэ ханнык тугэннэ турарын быһаараллар.	
Түмүктүү р түһүмэх	Оџолор, биьиги 4 соруудаџы барытын толордубут. Экраммытын керебут да? Фея тугу эрэ ышпыта буолуо. (ТСО)Фея: «Оџолоор, эһиги бары соруудахтары сөпкө толордугут! Тыл — биьиги баайбыт. Эһиги бэрт грамотнай оџолор эбиккит. Бу эһиэхэ бэлэџим!» (Экранна бэлэх анимацията көстөр, онтон бэлэх тахсар).	Оџолор уерэллэр, санааларын этэллэр	3 мин